

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора Полтавського
державного аграрного університету
«__» _____ 2026 р. № ____

**ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ
ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Полтава 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок присвоєння професійних кваліфікацій здобувачам вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (далі – Порядок) визначає вимоги та механізм реалізації процедури присвоєння професійних кваліфікацій здобувачам вищої освіти за результатами опанування освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у Полтавському державному аграрному університеті (далі – Університет).

1.2. Порядок розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій» (зі змінами), «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» від 23 квітня 2024 року № 3642-ІХ, постанови Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2024 р. №1223 «Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту», Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ МОН України від 15.05.2024 № 686), Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті, Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті та інших нормативно-правових актів у сфері освіти та кваліфікацій.

1.3. Присвоєння професійних кваліфікацій здійснюється відповідно до вимог цього Положення, стандартів вищої освіти з відповідної спеціальності та рівня вищої освіти, освітніх програм, професійних стандартів, принципів валідності, об'єктивності, незалежності, добросовісності, відкритості, прозорості та неупередженості. У разі, якщо затверджений у встановленому порядку професійний стандарт встановлює інші вимоги, ніж передбачені цим Положенням, чинними є вимоги, що визначені професійним стандартом.

1.4. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

- **професійний стандарт** – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій;

- **освітня кваліфікація** – це визнана Університетом та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

- **професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація)** – це визнана або присвоєна/підтверджена Університетом, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом;

- **процедура оцінювання результатів навчання** – процедура встановлення відповідності обсягу компетентностей здобувача відповідному професійному стандарту, за результатами якої може бути визнано здобуті ним результати навчання і відповідно присвоєно професійну кваліфікацію.

1.5. Порядок регулює процедури здобуття і присвоєння професійної кваліфікації особам, які: здобувають вищу освіту в Університеті за освітньою програмою, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації; переводяться з іншого закладу вищої освіти до Університету на освітню програму, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації; переводяться в межах Університету з однієї освітньої програми на іншу, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації; поновлюються до складу здобувачів вищої освіти Університету на освітню програму, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації.

1.6. Університет відповідно до чинного законодавства може присвоювати здобувачу вищої освіти повну професійну кваліфікацію за результатами успішного проходження атестації, якщо:

- професійну кваліфікацію визначено відповідним професійним стандартом, що введений у дію та внесений до Реєстру кваліфікацій Національного агентства кваліфікацій;

- відповідною освітньою програмою передбачено присвоєння здобувачам вищої освіти професійної кваліфікації на певному рівні вищої освіти.

1.7. Професійні кваліфікації можуть присвоюватися за результатами:

- атестації у формі, визначеній стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю, якщо таким стандартом передбачено присвоєння професійної кваліфікації;

- атестації у формі, визначеній освітньою програмою, якщо предметна область освітньої програми, за якою здобувається ступінь вищої освіти, відповідає предметній області професійної діяльності, за якою присвоюється професійна кваліфікація, а всі компетентності та результати навчання, передбачені відповідним професійним стандартом, набуваються та досягаються в межах обов'язкової та/або вибіркової складових освітньої програми.

1.8. Присвоєння професійної кваліфікації здобувачам вищої освіти, які виконали освітню програму зі спеціальності, у стандарті вищої освіти якої не враховано вимоги чинного професійного стандарту, здійснюється за результатами успішного проходження атестації. Така атестація передбачає виконання

додаткових завдань кваліфікаційного іспиту або додаткового атестаційного іспиту з метою встановлення відповідності досягнутих результатів навчання, сформованих компетентностей і здатності виконувати трудові функції вимогам відповідного професійного стандарту, якщо це необхідно для підтвердження готовності до здійснення професійної діяльності та присвоєння професійної кваліфікації.

1.9. Питання присвоєння професійної кваліфікації здобувачам вищої освіти, а також регламентація окремих процедур в Університеті можуть уточнюватися та деталізуватися в окремих положеннях, що регулюють відповідні напрями освітньої діяльності. Освітні програми Університету можуть передбачати додаткові етапи, заходи та вимоги до здобуття і присвоєння професійних кваліфікацій здобувачам вищої освіти, за умови, що вони не суперечать цьому Порядку.

2. ВИМОГИ ДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

2.1. Освітні програми Університету, якими передбачено присвоєння професійних кваліфікацій, розробляються та реалізуються з урахуванням результатів аналізу потреб ринку праці, запитів роботодавців, інших зацікавлених сторін, а також сучасних соціально-економічних викликів і вимог до професійної підготовки фахівців.

2.2. Освітні програми, якими передбачено присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів. Університет присвоює професійні кваліфікації здобувачам вищої освіти відповідного рівня за професіями, зазначеними у чинному Класифікаторі професій ДК 003:2010. Назва професійної кваліфікації має відповідати назві, визначеній у відповідному професійному стандарті.

2.3. Освітня програма, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, має забезпечувати досягнення здобувачами вищої освіти результатів навчання, набуття знань, умінь, навичок, компетентностей і здатності виконувати трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом, що є підставою для присвоєння професійної кваліфікації.

2.4. Освітня програма може передбачати можливість присвоєння декількох професійних кваліфікацій. Професійні кваліфікації можуть формуватися наскрізно освітньою програмою або за рахунок її вибіркового освітніх компонентів або вибіркового освітніх компонентів іншої освітньої програми, зокрема в межах сертифікатних освітніх програм.

2.5. Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох професійних кваліфікацій. Якщо освітня програма передбачає присвоєння двох професійних кваліфікацій, друга професійна кваліфікація може бути присвоєна в межах індивідуальної освітньої траєкторії, якщо остання передбачає логічну послідовність вибіркового компонентів, що відповідають компетентнісному профілю обраної професійної кваліфікації. У разі присвоєння професійної кваліфікації за результатами опанування вибіркової складової іншої освітньої програми, цей блок має забезпечувати виконання всіх вимог щодо присвоєння відповідної кваліфікації, у тому числі набуття практичного досвіду роботи.

2.6. Мета професійної діяльності за професійною кваліфікацією має відповідати предметній області освітньої програми або її вибіркової складової.

2.7. Освітня програма, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, обов'язково має передбачати практичну підготовку в умовах реального професійного середовища відповідно до трудових функцій, визначених професійним стандартом за відповідною професією, в обсязі не менше 6 кредитів ЄКТС за кожною професійною кваліфікацією.

2.8. Професійна кваліфікація, присвоєна Університетом, зазначається в документі про вищу освіту та додатку до нього відповідно до законодавства. Відомості про присвоєну професійну кваліфікацію вносяться до ЄДЕБО та враховуються під час формування інформації, необхідної для замовлення, виготовлення й обліку документів про вищу освіту.

2.9. Освітня програма, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, має містити:

- у профілі освітньої програми – назву професійної кваліфікації відповідно до назви, визначеної у відповідному професійному стандарті, а також стислий опис процедури її присвоєння;
- переліки компетентностей і результатів навчання, формування й досягнення яких є підставою для присвоєння професійної кваліфікації, що відповідають змісту професійного стандарту;
- матрицю відповідності компетентностей, необхідних для присвоєння професійної кваліфікації, освітнім компонентам освітньої програми;
- матрицю відповідності результатів навчання, необхідних для присвоєння професійної кваліфікації, освітнім компонентам освітньої програми;
- у розділі 3 «Форма атестації здобувачів вищої освіти» – пункт «Порядок (процедура) присвоєння професійної кваліфікації», у якому визначаються умови, етапи, особливості та підстави її присвоєння за відповідною освітньою програмою.

2.10. Для затвердження освітньої програми, якою передбачено присвоєння професійної кваліфікації, в установленому порядку подаються не менше двох відгуків роботодавців та/або їх об'єднань. У таких відгуках має бути надано оцінку змісту освітньої програми щодо достатності обсягу формування професійних компетентностей, необхідних для присвоєння кожної професійної кваліфікації, визначеної в описі освітньої програми, а також оцінку потреби в таких професійних кваліфікаціях на національному та/або регіональному ринку праці.

3. УМОВИ ТА ПРОЦЕДУРИ ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

3.1. Професійна кваліфікація присвоюються здобувачам вищої освіти за таких умов:

- виконання здобувачем вищої освіти вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану у повному обсязі,
- успішне проходження практичної підготовки в реальних умовах професійної діяльності, що закріплює та поглиблює набуті компетентності та результати навчання відповідно до цілей освітньої програми в обсягах, необхідних для присвоєння професійної кваліфікації;
- успішної атестації, що проводиться у формах, визначених відповідною освітньою програмою, з метою встановлення відповідності набутих особою компетентностей і досягнутих результатів навчання вимогам цієї освітньої програми, що дає підстави для присвоєння професійної кваліфікації.

3.2. Критерії визначення та відбору баз практики для забезпечення практичної підготовки та/або навчання на робочому місці, зокрема за дуальною формою здобуття вищої освіти, відповідно до укладених договорів (за потреби):

- базою практики може бути підприємство, установа, організація будь-якої форми власності або структурний підрозділ Університету, що провадить діяльність за профілем відповідної професійної кваліфікації, визначеної освітньою програмою, та забезпечує належні умови для проходження практики здобувачами вищої освіти;
- до баз практики висуваються такі вимоги: провадження діяльності за профілем професійної кваліфікації, передбаченої освітньою програмою; відповідність діяльності бази практики меті, завданням і змісту практики; наявність фахівців, які мають досвід професійної діяльності у відповідній сфері та професійну кваліфікацію, що відповідає або є вищою за ту, яку передбачено освітньою програмою; наявність в організації можливості забезпечити здобувачам вищої освіти виконання професійних завдань та обов'язків, визначених профілем

відповідної професійної кваліфікації; наявність матеріально-технічної бази, що відповідає умовам виконання професійних завдань та обов'язків.

- практичний досвід, набутий здобувачем вищої освіти під час проходження практичної підготовки, підлягає обов'язковому підтвердженню звітом здобувача вищої освіти про проходження практики. Такий звіт має бути засвідчений підписом керівника від бази практики та печаткою організації (за наявності), містити перелік виконаних конкретних професійних завдань і обов'язків, дати їх виконання і тривалість, оцінку рівня досягнення результатів навчання, рекомендацію щодо присвоєння професійної кваліфікації. Він є формою проміжного (поточного) оцінювання практичного досвіду, набутого здобувачем на робочому місці. Ці результати враховуються під час підсумкового оцінювання та прийняття рішення про присвоєння професійної кваліфікації. За відсутності позитивної рекомендації бази практики щодо присвоєння професійної кваліфікації така кваліфікація не може бути присвоєна.

3.3. Задля реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти Університет погоджує з роботодавцями:

- перелік та характеристику робочих місць для її проходження;
- обсяг практичної підготовки;
- перелік компетентностей і програмні результати навчання, що мають бути сформовані;
- порядок оцінювання рівня сформованості компетентностей і досягнення програмних результатів навчання за результатами кожного етапу практичної підготовки;
- участь представників роботодавців у здійсненні поточного оцінювання результатів практичної підготовки.

3.4. Якщо освітньою програмою передбачено виконання кваліфікаційної роботи як умову присвоєння професійної кваліфікації, теми кваліфікаційних робіт мають бути погоджені з роботодавцями. Погодження здійснюється у письмовій формі або на засіданні кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми, з оформленням відповідного протоколу.

3.5. Атестація передбачає встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми, в тому числі в частині присвоєння професійної кваліфікації. Підставою для присвоєння або відмови у присвоєнні професійної кваліфікації є рішення екзаменаційної комісії, яка утворюється і діє відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті.

3.6. До складу екзаменаційної комісії включаються представники професійного середовища, зокрема професійних асоціацій, організацій, ринку праці або інших

зацікавлених сторін, у кількості не менше двох осіб. Вони повинні мати досвід професійної діяльності у відповідній галузі не менше трьох років упродовж останніх десяти років до дати проведення атестації та таку саму або вищу професійну кваліфікацію. Один із цих представників призначається наказом ректора головою екзаменаційної комісії та має право переважного голосу щодо ухвалення рішень про присвоєння професійної кваліфікації, незалежно від кількісного складу комісії.

У разі, якщо за освітньою програмою передбачено присвоєння двох професійних кваліфікацій, до складу екзаменаційної комісії обов'язково додають представників професійного середовища за кожною з кваліфікацій з переліченими вище вимогами. Зазначені особи не можуть бути працівниками Університету.

3.7. Процедура присвоєння екзаменаційною комісією професійної кваліфікації передбачає:

- розгляд результатів теоретичного навчання здобувача вищої освіти;
- розгляд результатів практичної підготовки здобувача вищої освіти, необхідного для присвоєння професійної кваліфікації;
- оцінювання відповіді здобувача вищої освіти на атестації (встановленої відповідно до освітньої програми);
- прийняття відповідного рішення за результатами оцінювання рівня сформованості компетентностей і результатів навчання щодо присвоєння або неприсвоєння професійної кваліфікації.

3.8. Екзаменаційна комісія ухвалює одне з таких рішень:

- визнання результатів навчання здобувача, присвоєння йому освітньої та професійної кваліфікації;
 - визнання результатів навчання здобувача, присвоєння йому освітньої кваліфікації та відмову в присвоєнні професійної кваліфікації;
 - відмову здобувачу у присвоєнні освітньої та професійної кваліфікації.
- ішення комісії фіксується в протоколах екзаменаційної комісії.

3.9. Програма атестації повинна повною мірою охоплювати цілі освітньої програми, визначені нею компетентності та результати навчання, досягнення яких уможлиблює присвоєння професійної кваліфікації, містити обґрунтовані порядок і критерії оцінювання результатів навчання, а також бути оприлюдненою та доступною для здобувачів вищої освіти. Програма атестації повинна містити окремий розділ із завданнями практико-орієнтованого змісту, виконання яких дає змогу оцінити сформованість професійних компетентностей та результатів навчання відповідно до професійного стандарту. Для розроблення програми атестації, екзаменаційних білетів, а також варіантів завдань утворюється робоча група, до складу якої залучаються представники

роботодавців/ринку праці (за згодою), які володіють професійною кваліфікацією не нижче рівня, ніж та, присвоєння якої передбачено освітньою програмою здобувачам, та мають не менше трьох років стажу роботи за профілем визначеної професійної кваліфікації.

3.10. Вимоги до процедури присвоєння професійної кваліфікації «Лікар ветеринарної медицини» за освітніми програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина, що реалізуються в Університеті регламентуються Порядком присвоєння професійної кваліфікації «Лікар ветеринарної медицини» Полтавським державним аграрним університетом.

4. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ВІДМОВУ У ПРИСВОЄННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

4.1. Оскарження результатів атестації здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в полтавському державному аграрному університеті, Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті.

4.2. Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної професійної кваліфікації може бути скасовано Університетом у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності відповідно до Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті

Розробники:

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Керівник відділу моніторингу та
забезпечення якості освіти

Завідувач навчальної лабораторії
моніторингу якості освіти

та акредитаційного супроводу ВМЗАО

Андрій ДОРОШЕНКО

Інна ЛАВРІНЕНКО

Тетяна ЯПРИНЕЦЬ